

Wizja sieci polskich obszarów chronionych w 2050 r. skorygowanej wskutek potrzeby adaptacji do zmian klimatu

Anna Liro
Departament Obszarów Natura 2000

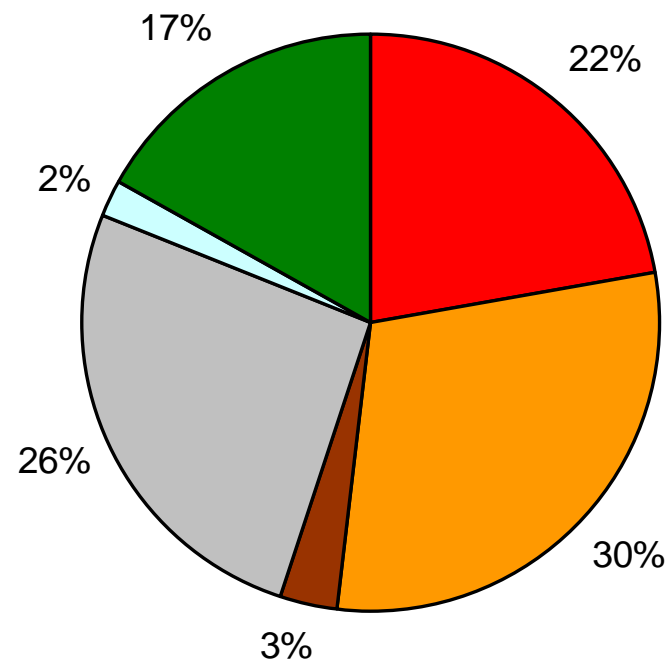
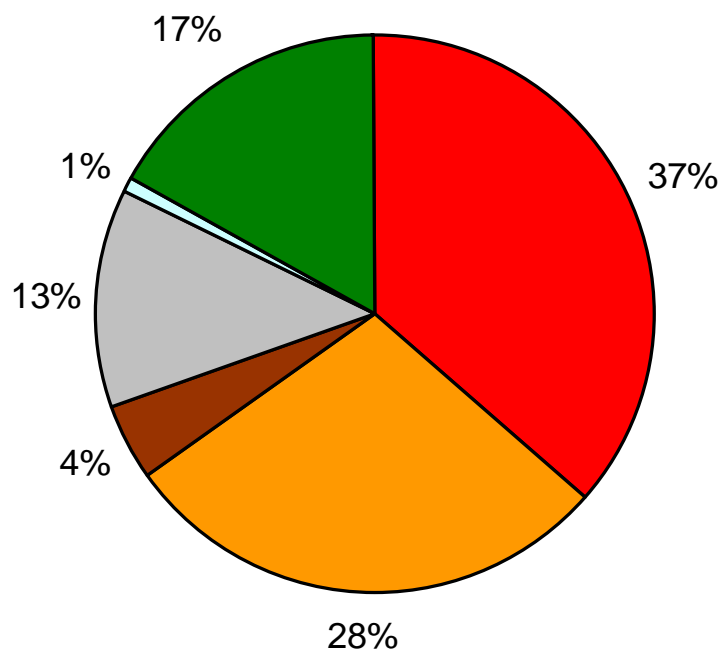
GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

www.gdos.gov.pl

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

Wynik oceny realizacji celu 2010 dla UE (25)

Nie zostały osiągnięte cele zatrzymania utraty różnorodności biologicznej

Siedliska przyrodnicze

Gatunki

Ogólnie zły stan zasobów różnorodności biologicznej w UE

Wyniki oceny stanu 216 siedlisk przyrodniczych i 1182 gatunków roślin i zwierząt (Dyrektywa siedliskowa) w 25 krajach UE (Raport z 2008 r.)

GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

www.gdos.gov.pl

Mała skuteczność systemów ochrony przyrody – krajowych i europejskich (Natura 2000):

- brak systemowej integracji krajowych form z siecią Natura 2000
- nieadekwatne finansowanie systemu ochrony przyrody
- niewystarczające zaplecze administracyjne ekspercko naukowe, doradcze
- brak skutecznych systemów wdrożeniowych – planów ochrony/zdolności wdrożeniowych
 - brak instrumentów prawnych umożliwiających egzekwowanie realizacji zapisów planu ochrony
 - nieprecyzyjne określenie zadań i kompetencji

Wizja 2050

“Do 2050 roku, różnorodność biologiczna jest doceniona, chroniona, odtwarzana i mądrze użytkowana, zachowując świadczenia ekosystemowe, podtrzymując zdrową planetę i dostarczając niezbędnych korzyści wszystkim ludziom”

CBD COP 10

GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

www.gdos.gov.pl

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

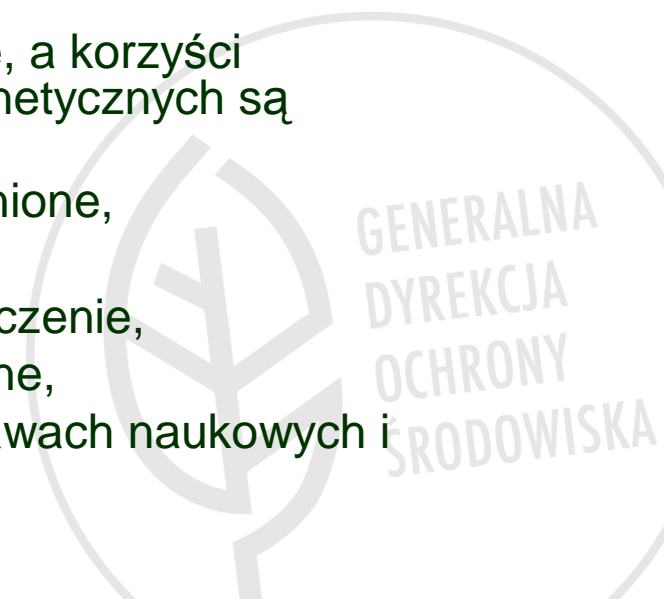
Plan Strategiczny 2011-2020

Misja 2020

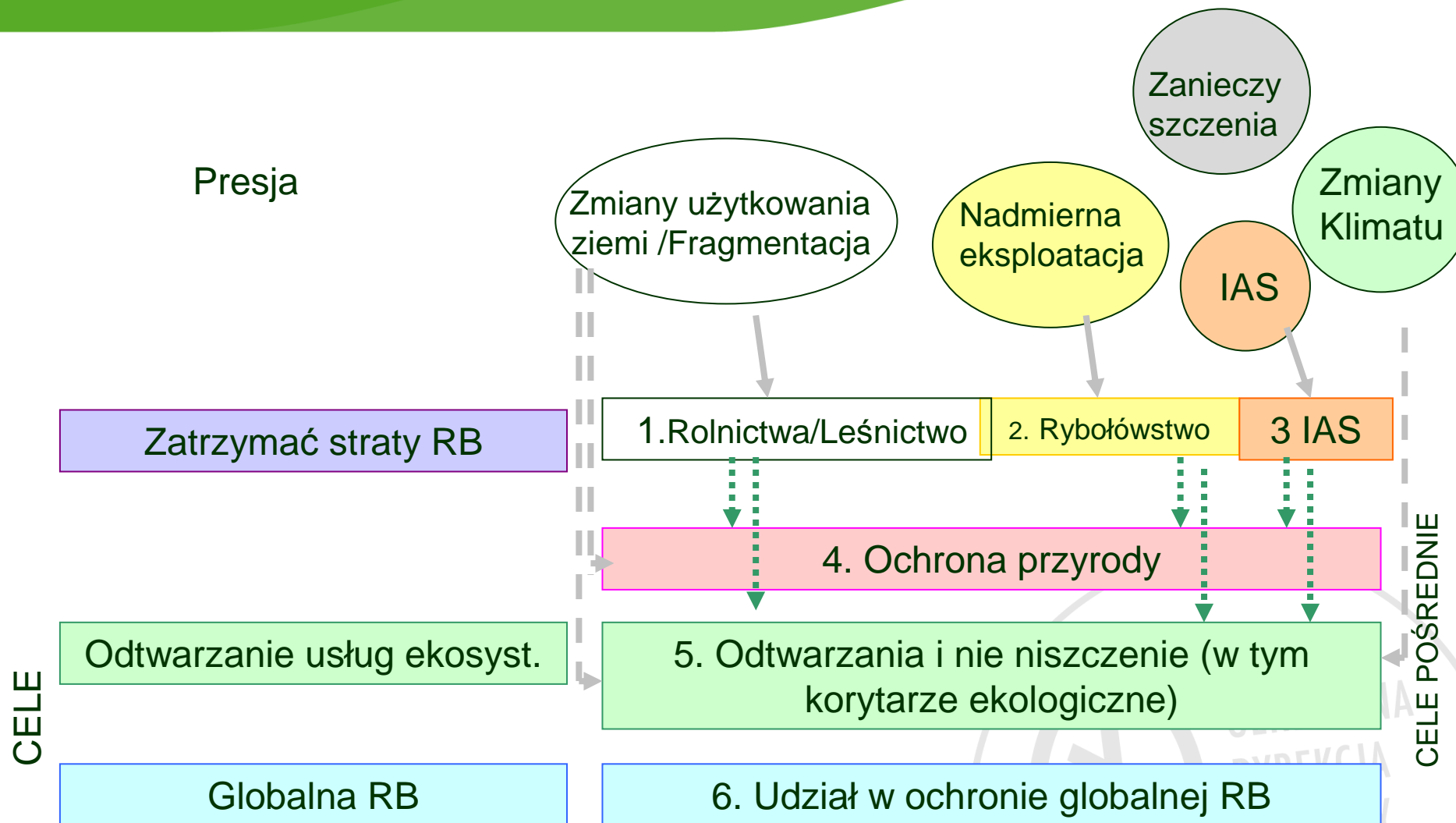
Należy podjąć efektywne i pilne działania, aby zatrzymać utratę RB w celu zapewnienia, że do 2020 roku ekosystemy będą żywotne i zdolne do świadczenia niezbędnych usług, w efekcie zapewnią różnorodność życia, przyczynią się do dobrobytu ludzi i zlikwidują ubóstwo.

Aby to zapewnić:

- presja na RB jest zredukowana,
- ekosystemy są odtworzone,
- zasoby biologiczne są trwale użytkowane, a korzyści powstające z wykorzystania zasobów genetycznych są sprawiedliwie dzielone;
- odpowiednie środki finansowe są zapewnione,
- system zarządzania jest wzmocniony,
- problemy RB mają pierwszoplanowe znaczenie,
- adekwatne polityki są efektywnie wdrażane,
- procesy decyzyjne opierają się na podstawach naukowych i zasadzie ostrożności.

Uzasadnienie celów Planu działań UE dla RB

Cel 4. Ochrona przyrody

Zatrzymanie utraty gatunków i siedlisk o znaczeniu dla Wspólnoty

Osiągnięcie **właściwego stanu ochrony** lub znaczącej poprawy tego stanu dla siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych na mocy DS i DP w odniesieniu do stanu z 2008 roku

Zapewnienie spójności, zdolności do osiągania celów i elastyczności sieci Natura 2000

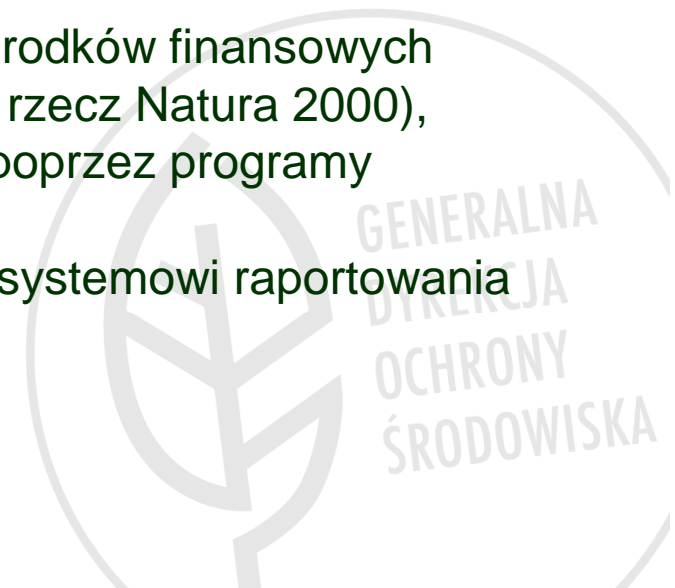
Zapewnienie właściwego zarządzania obszarami Natura 2000 poprzez plany ochrony

Zapewnienie adekwatnych do potrzeb instrumentów i środków finansowych

Wzmocnienie świadomości ekologicznej (kampanie na rzecz Natura 2000),

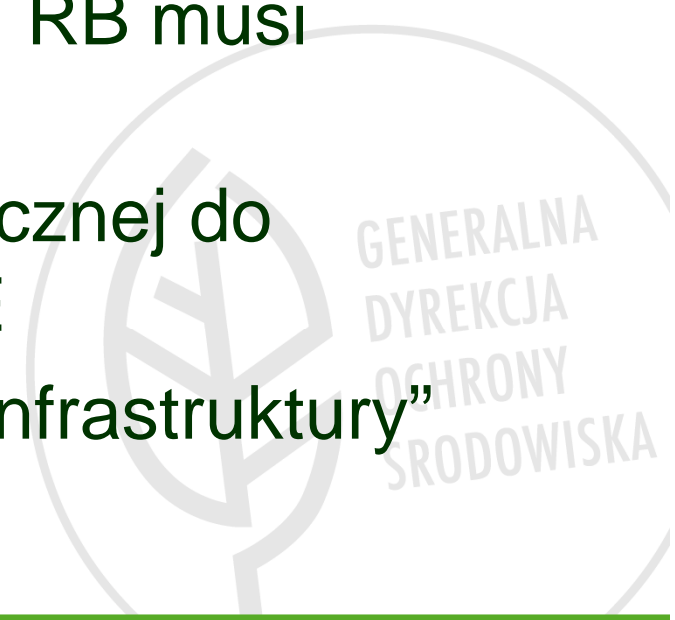
Promocja jakości zarządzania i wdrażania celów sieci poprzez programy szkoleniowe,

Nadanie wysokiego znaczenia kwestiom monitoringu i systemowi raportowania

Warunki realizacji celu

- Wzmocnienie instrumentów realizacji sieci Natura 2000 – określenie priorytetowych planów działań
- Ekologizacja polityki rolnej, leśnej i rybackiej (godzenie ochrony a produkcją), RB musi odgrywać większą rolę w WPR,
- Integracja różnorodności biologicznej do wszystkich obszarów polityki UE
- Utworzenie i drożenie „zielonej infrastruktury”

System ochrony przyrody w Polsce

(stan na 2009 r.)

10 form ochrony przyrody:

- parki narodowe 23 (1% pow. kraju)
- rezerваты przyrody 1455 (0,5%)
- parki krajobrazowe 125 (8%)
- obszary chronionego krajobrazu 426 (22,3%)
- obszary Natura 2000 967 (20%)
- stanowiska dokumentacyjne 164
- użytki ekologiczne 6798
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe 214
- pomniki przyrody 35 833
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Funkcjonowanie systemu obszarów chronionych (2009)

Planowanie ochrony

- PN – 1 plan ochrony, roczne plany zadań ochronnych
- Rezerwat przyrody - 311 rezerwatów (21%) posiada aktualnie plany ochrony, a 162 (11 %) – zadania ochronne;
- PK - 30 planów ochrony (24%)

Finansowanie działań

- PN – 130 mln zł
- Rezerваты przyrody – 3 mln zł
- PK – 38 mln zł
- OChK – nie podejmowano zadań ochrony czynnej

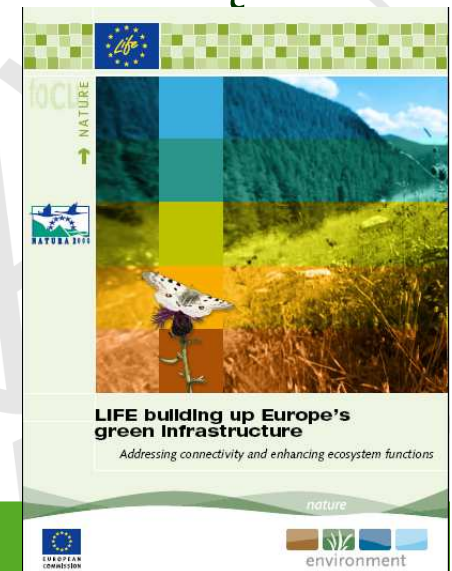
Czy krajowe formy ochrony przyrody będą wspierać aktywną adaptację do zmian klimatu?

- Brak spójnych założeń metodycznych tworzenia obszarów chronionych
- Brak instrumentu weryfikacji czy system obszarów jest kompletny, czy obejmuje odpowiednią reprezentację typów krajobrazów, zbiorowisk roślinnych, ostoi gatunków
- Brak łączności przestrzennej systemu ułatwiającej przemieszczanie się gatunków
- Brak analizy wrażliwości i podatności systemów przyrodniczych na zmiany klimatu – określenie priorytetów ochrony
- Brak systemu kontroli i zwalczania obcych gatunków inwazyjnych

Wizja ochrony przyrody do 2050 roku

- Przebudowa systemu ochrony przyrody
- Określenie nowych celów dla PK i OChK, np. ochrona dobrze zachowanych świadczeń (funkcji) ekosystemów
- Strefy buforowe – zwiększenie puli siedliska potencjalnych i zastępczych dla zagrożonych gatunków
- Ustanowienie systemu struktur liniowych łączących biotopy zapewniający migracje, ciągłość przestrzenną:
 - korytarze ekologiczne dla gatunków migrujących
 - ekosystemów zależnych od wód (RDW)
 - Struktur liniowych w obrębie agroekosystemów

Rola krajowego systemu ochrony przyrody w świetle zmian klimatycznych

- Ostoje różnorodności biologicznej, dzikości, zagrożonych świadczeń ekosystemowych
- Obszary potencjalnie skutecznej adaptacji do zmian klimatu
- Poligony badawcze śledzenia kierunków adaptacji do zmian klimatu – monitoring przyrodniczy i określania priorytetów dla działań
- Generatory najlepszych praktyk w zakresie łagodzenia negatywnych wpływów zmian klimatu

Problemy do pokonania

- Nadanie pierwszoplanowej roli ochronie różnorodności biologicznej w debacie politycznej
- Jakościowa zmiana nastawienia do ochrony przyrody – generalnie społeczeństwo popiera ochronę, ale wykazuje niską wiedzę i zrozumienie dla procesów ekologicznych
- Wzrost akceptacji dla przebudowy i ew. powiększenia systemu ochrony przyrody na rzecz osiągania długoterminowych celów
- Pogłębienie wiedzy administracji ochrony przyrody na temat priorytetów i potrzeb w zakresie adaptacji do zmian klimatu i osiągania celów 2020/2050 – planowanie ochrony, monitoring centrum naukowo/badawcze
- Zapewnienie odpowiednich środków na realizację celów i wzmocnienia działań na rzecz dostosowania systemu ochrony

Dziękuję za uwagę

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

www.gdos.gov.pl